

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

زمان چاپ: ۱۴۰۳/۰۱/۲۵

شماره مجوز مجله: ۸۰۴۰۰

بررسی سواد اطلاعاتی و سواد سلامت کارکنان در شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی کرمان

علیرضا آتشی گوهری

۱- کارشناسی ارشد، روانشناسی صنعتی، دانشگاه آزاد، تهران، ایران.

atashi.reza.g@gmail.com

چکیده

مقدمه: دسترسی به اطلاعات معتبر مربوط به سلامت و همچنین ارزیابی و استفاده بهینه از آن‌ها در راستای تأمین سلامت خود و اطرافیان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. مهارت‌ها و توانمندی‌های متفاوتی می‌توانند بر این مسئله تأثیرگذار باشند که از آن جمله مهارت‌های سواد اطلاعاتی است. از اینرو، پژوهش حاضر، رابطه بین سواد اطلاعاتی و سواد سلامت کارکنان در شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی کرمان بررسی می‌کند.

کلمات کلیدی: سواد اطلاعاتی، سواد کارکنان، شرکت نفت

۱- مقدمه

نظام‌های نوین سلامت نیازهای جدیدی در مخاطبان خود ایجاد کرده‌اند این تغییر موجب شده است، افراد برای اتخاذ تصمیم‌های صحیح درباره خود و خانواده نقش‌های جدیدی بر عهده بگیرند. در این زمینه یکی از عوامل بسیار مؤثر سواد سلامت است (طاووسی و همکاران، ۱۳۹۴). در دو دهه گذشته، مسئولان و تصمیم‌گیران حوزه سلامت در مطلع ساختن افراد درباره وضعیت سلامت خود یا نزدیکانشان توجه بسیاری کرده‌اند نتیجه امروزه در دسترس قرار دادن اطلاعات مناسب و با کیفیت در زمینه سلامت و مراقبت‌های بهداشتی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. یوم تاو مارینو هریس و ولف، ۲۰۱۶). این اطلاعات افزون بر شکل‌های چاپی و سنتی امروزه بیشتر از طریق اینترنت دسترس پذیر است. استفاده از این اطلاعات و درک صحیح پیام‌های مندرج در آنها، به مهارت‌های خاصی نیاز دارد.

به دلیل تأثیر بسیاری که سواد سلامت بر نحوه تصمیم‌گیری اشخاص درباره سلامت دارد، یکی از موضوعات مهم در ارتقای سطح سلامت جامعه و بالابردن کیفیت ارائه خدمات بهداشتی درمانی به شمار آمده و توجه سیاستگذاران بسیاری را به خود جلب کرده است (طاووسی و همکاران، ۱۳۹۴).

در واقع، آنچه بیماران و دیگر افراد را قادر می‌سازد که نقش فعالی در زمینه سلامت و دریافت خدمات بهداشتی داشته باشند، مجموعه مهارت‌هایی است که امروزه به عنوان سواد سلامت از آن یاد می‌شود سواد سلامت مفهوم گسترده و پیچیده‌ای است که به شیوه‌های گوناگون تعریف شده است (محمودی و طاهری، ۱۳۹۴) سواد سلامت مجموعه‌ای از مهارت‌های، خواندن

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

شنیدن، تجزیه و تحلیل، تصمیم‌گیری و توانایی به کارگیری این مهارت‌ها در موقعیت‌های سلامتی است و حاصل تشریح مساعی عوامل اجتماعی و فردی بوده و به نگرانیها و مؤلفه‌های سواد در زمینه سلامتی می‌پردازد (ملاخیلی، پایی، شریفی راد، زارع فراشبندی و حسن زاده (۱۳۹۳)). در تعریفی دیگر، سواد سلامت توانایی یک فرد است که درک و تفسیر اطلاعات بهداشتی اولیه را به دست می‌آورد و همچنین توانایی استفاده از اطلاعات به دست آمده در راه بهبود و ارتقای سطح سلامت خود و اطرافیان را دارد جوزف، فماندز، هیرز و اور برین (۲۰۱۶) بنابراین سواد سلامت چیزی فراتر از صرف توانایی خواندن کتاب، جزوه و دیگر مواد نوشتاری است. براساس گزارش کمیته سواد سلامت انجمن پزشکی، سواد سلامت نگرانی عمومی در مسایل ارتقای سلامت از جنبه فردی و محیطی، پیشگیری از بیماری و غربالگری زودهنگام، تداوم و استمرار مراقبتهای بهداشتی و همچنین سیاست‌گذاریها به شمار می‌آید، جوادزاده، شریفی راد، رئیسی، توسلی و رجعتی، (۱۳۹۲).

در همین راستا می‌توان گفت که در گذشته مهارتهای خواندن و نوشتن به عنوان معیار سواد تلقی می‌شد و افراد می‌توانستند، با برخورداری از چنین سوادی، امور محول شده را انجام دهند. این در حالی است که در عصر حاضر به دلیل اطلاعات محور و دانش محور بودن مسائل، اطلاعات و فناوری اطلاعات در تاروپود جامعه ریشه دواند. امروزه افراد به سطح متفاوتی از سواد نیاز دارند تا بتوانند از عهده انجام وظایف خود برآیند از این مهارتها و تواناییها به سواد اطلاعاتی تعبیر می‌شود (حسن زاد، ۱۳۸۳ در: نیک پور، منظری، و رجائی نژاد، (۱۳۹۱)).

از دیدگاه کمیته سواد اطلاعاتی انجمن کتابداران ایالات متحده آمریکا (۱۹۸۹) «باسواد اطلاعاتی فردی است که بتواند نیاز به اطلاعات را تشخیص دهد و اطلاعات را جایابی و ارزیابی کرده و به طور مؤثر از اطلاعات لازم استفاده کند و در نهایت نحوه یادگیری را فراگیرد چنین فردی از شیوه سازماندهی اطلاعات آگاه است و میتواند این شیوه را نیز به دیگران بیاموزد بنابراین این فرد چون همواره می‌تواند اطلاعاتی را بیابد که در هر وظیفه یا تصمیمی به آن نیاز دارد تمام عمر برای فراگیری آماده است.» همچنین در چهارچوب استانداردهای سواد اطلاعاتی ۲۰۱۶ انجمن کتابخانه‌های دانشگاهی و تحقیقاتی، تعریف جدیدی درباره سواد اطلاعاتی از احمدی شریف و نوکریزی (۱۳۹۵) ارائه شده است: «سواد اطلاعاتی مجموعه‌ای از توانمندیها فعالیتها و جلوه‌هاست (بازتاب) که بر ارتقای فهم افراد از فضای اطلاعاتی متمرکز است سواد اطلاعاتی با مهارتهای بازیابی تحلیل و کاربرد، داده، اطلاعات و دانش در می‌آمیزد تا با مشارکت اخلاقی در جوامع آموزشی و علمی، پاسخ‌گوی پرسشها باشد و پرسشهای نو و دانش جدیدی را ایجاد کند.

از دیدگاه جوادزاده و همکاران (۱۳۹۲) مطالعات مختلف نشان داده است، سطح پایین سواد سلامت منجر به تأخیر در تشخیص به موقع بیماری (بنت و همکاران (۱۹۹۸)، ناتوانی در مهارت‌های مراقبت از خود شلینگر) و همکاران (۲۰۰۲) افزایش استفاده از خدمات اورژانس، افزایش میزان بستری شدن در بیمارستان (لی، تسایی و کو، (۲۰۱۰)، افزایش بروز بیماریهای مختلف و در نهایت منجر

به افزایش میزان مرگ و میر در افراد می‌گردد (ریسی و همکاران (۲۰۱۱) این مسئله اهمیت سواد سلامت را در جامعه امروز نشان میدهد بنابراین توجه به آن و بررسی میزان سواد سلامت اقشار مختلف جامعه از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. از سوی دیگر مهارتهای مختلفی میتوانند بر سواد سلامت افراد جامعه اثر گذار باشند از جمله مهارتهای استفاده از فناوری اطلاعات و اینترنت یوم تاو مارینو، هریس و ولف، ۲۰۱۶ الیس، مولان، ورسلی و پای ۲، ۲۰۱۲ و مختار مجید و فو ۳، (۲۰۰۶)؛ سواد رسانه‌ای (صلحی، جورمند و گوهری، ۱۳۹۵؛ عباسی ۱۳۹۳ و برگسما (۲۰۱۱) و همچنین سواد اطلاعاتی (محمودی و طاهری، ۱۳۹۴). بنابراین توجه به این مهارتها میتواند پیش زمینه‌ای برای افزایش میزان سواد سلامت در جامعه باشد. از این رو، پرسش اساسی این است که سواد اطلاعاتی و سواد سلامت کارکنان شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی در چه حدی است؟ و آیا بین سواد اطلاعاتی و سواد سلامت آنان رابطه‌ای وجود دارد؟ بنابراین هدف اصلی پژوهش حاضر، پاسخ‌گویی به این پرسش است. نتایج و یافته‌های پژوهش حاضر می‌تواند برای کارکنان کارکنان شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی، مدیران و

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

تصمیم گیران در این شرکت مفید و مورد استفاده باشد. افزون براین، برای برنامه ریزی جهت آموزش مهارت های سواد اطلاعاتی و سواد سلامت به کارکنان (در صورت نیاز راهگشا و کمک کننده باشد. همچنین کارکنان، به عنوان بخشی از جامعه و کارکنان مراکز اطلاعرسانی و کتابخانه ها به عنوان جامعه اطلاع رسانی و خدمت رسان به اقشار مختلف جامعه می توانند با شناسایی جایگاه خود در راه تقویت مهارتهای سواد اطلاعاتی و سواد سلامت گام برداشته و مهارت های خود را ارتقا بخشند.

روش شناسی

روش پژوهش حاضر، توصیفی پیمایشی از نوع همبستگی بوده و از دو پرسش نامه به عنوان ابزار گردآوری داده ها استفاده شده است. پرسش نامه اول برای سنجش مهارت سواد اطلاعاتی کارکنان از هفده سؤال تشکیل شده است. پرسشها در طیف پنج گزینه ای لیکرت خیلی کم کم متوسط زیاد و خیلی زیاد) به ترتیب از نمره ۱ تا ۵ درجه بندی شده اند. این پرسش نامه را مقدس زاده (۱۳۸۵) بر اساس مدل شش مهارت بزرگ ساخته است که در

پژوهشهای متعددی از جمله اسدی (۱۳۹۳) و مقدس زاده یمین فیروز و علی محمدی (۱۳۹۵) به کار گرفته شده است. پرسش نامه دوم نیز پرسشنامه سنجش سواد سلامت است. این پرسش نامه را منتظری و همکاران (۱۳۹۳) تنظیم کردند که ۳۳ سؤال را در پنج مؤلفه در طیف پنج گزینه ای لیکرت شامل می شود. جامعه آماری پژوهش کلیه کارکنان شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی هستند. از این تعداد، ۴۶ نفر به روش نمونه گیری تصادفی ساده و بر اساس جدول کرجسی و مورگان به عنوان نمونه انتخاب شدند برای سنجش روایی پرسش نامه تحقیق از دیدگاه استادان و همکاران صاحب نظر استفاده شد. سپس با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ، پایایی پرسش نامه سنجیده شد مقدار آلفای به دست آمده برای پرسش نامه سواد اطلاعاتی ۰/۸۲ و برای پرسش نامه سواد سلامت ۰/۸۴ به دست آمد. با توجه به اینکه مقادیر به دست آمده بیشتر از ۰/۷۰ است لذا هر دو پرسش نامه پایا هستند و می توانند برای پژوهش ابزار مناسبی باشند. برای تجزیه و تحلیل داده ها نیز از شاخصهای آمار توصیفی نظیر فراوانی، درصد فراوانی، میانگین و انحراف معیار و در بخش آمار استنباطی نیز از آزمون t تک متغیره و آزمون هم بستگی پیرسون با کمک نرم افزار آماری SPSS نسخه ۲۲ استفاده شده است.

یافته ها

جدول زیر شاخص های توصیفی متغیرهای تحقیق را نشان می دهد.

جدول ۱-تحصیلات پاسخ دهندگان

درصد	تعداد فراوانی	
۱۱,۵	۴	سیکل
۴۴	۲۰	دیپلم
۶	۳	فوق دیپلم
۲۸	۱۳	کارشناسی
۱۳	۶	ارشد
۱۰۰	۴۶	مجموع

جدول ۱-تحصیلات پاسخ دهندگان را نشان می دهد.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

جدول ۲-جنسیت پاسخ دهندگان

درصد	تعداد فراوانی	
۴	۲	زن
۹۶	۴۴	مرد
۱۰۰	۴۶	

جدول ۲-جنسیت پاسخ دهندگان را نشان میدهد که نشان دهنده این است عمده پاسخ دهندگان زن هستند.

پیش نیاز انجام تمامی آزمون‌های پارامتری، نرمال بودن توزیع آماری متغیرها است. به طور کلی می‌توان گفت که آزمون‌های پارامتری، عموماً بر میانگین و انحراف معیار استوار هستند. حال اگر توزیع جامعه نرمال نباشد، نمی‌توان استنباط درست از نتایج داشت. همان‌طور که در فصل سوم توضیح داده شد، برای بررسی نرمال بودن متغیرها از آزمون کلموگروف-اسمیرنوف استفاده شد. با توجه به جدول ۳، سطح معناداری برای تمام متغیرها بیشتر از $0/05$ می‌باشد بنابراین فرض نرمال بودن متغیرها پذیرفته می‌شود.

جدول ۳: نتایج آزمون کلموگروف اسمیرنوف

نام متغیر	سطح معناداری
توصیف مسئله	۰/۹۱۰
راهبرد جست و جو اطلاعاتی	۰/۹۲۸
ارزیابی	۰/۹۲۱
ترکیب جدید	۰/۹۰۰
استفاده از اطلاعات	۰/۸۶۱
سواد اطلاعاتی	۰/۸۹۱

در ادامه، جهت بررسی فرضیه تحقیق، از آزمون میانگین تک جامعه استفاده شد. بررسی تفصیلی فرضیه اصلی تحقیق:

بین سواد اطلاعاتی و سواد سلامت کارکنان در شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی کرمان رابطه معناداری وجود دارد.

جدول ۴: نتایج آزمون میانگین یک جامعه در ارتباط با فرضیه اصلی تحقیق

شماره فرضیه	درجه آزادی	میانگین	اختلاف میانگین	مقدار آماره T	سطح معناداری	حد پایین	حد بالا
فرضیه اصلی تحقیق	۴۶	۳/۴۱۴	۰/۵۵۱	۱۴/۷۳۸	۰/۰۰۰	۰/۳۵۹	۰/۴۷۰

جدول ۴ نتایج آزمون میانگین یک جامعه را برای فرضیه اصلی تحقیق نشان می‌دهد. مطابق این جدول مقدار آماره T عدد $14/738$ ، درجه آزادی ۴۶ و عدد معنی داری $0/000$ می‌باشد. از آنجایی که عدد معنی داری کمتر از $0/05$ (در سطح اطمینان

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

۹۵ درصد) و حد بالا و پایین هر دو مثبت می‌باشد، بنابراین می‌توان نتیجه گرفت از نظر پاسخ‌دهندگان، بین سواد اطلاعاتی و سواد سلامت کارکنان در شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی کرمان رابطه معناداری وجود دارد.

نتیجه‌گیری

دسترسی بهینه افراد جامعه به اطلاعات مربوط به سلامت و آگاهی آنها از مسائل بهداشتی، درمانی و اطلاعات مربوط به بیماری‌های مختلف راه‌های مبارزه با بیماری‌ها و... می‌تواند از عوامل مهم و تعیین کننده سطح سلامت جامعه باشد. انتظار می‌رود افراد و اقشار مختلف جامعه برای دست‌یابی به سطح بالای سلامت، عمومی به اطلاعات معتبر در زمینه سلامت دسترسی داشته باشند و از آنها به خوبی برای ارتقای سطح سلامت خود خانواده و اطرافیان استفاده نمایند. این نقش فعال، جامعه، نیازمند بهره‌مندی از سطح بالای سواد سلامت است. در مسیر دست‌یابی به این مهارت که امروزه به ضرورتی در جامعه تبدیل شده است مهارت‌های مختلفی می‌توانند نقش ایفا نمایند یکی از این مهارت‌ها را می‌توان مهارت‌های سواد اطلاعاتی برشمرد از این رو هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی رابطه بین مهارت‌های سواد اطلاعاتی با سواد سلامت کارکنان شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی بود. این پژوهش محدودیت‌هایی وجود داشت. جامعه پژوهش حاضر فقط کارکنان مرکز منطقه ای را پوشش داده است. این در حالی است که این پژوهش می‌توانست در دایره وسیع‌تری نیز صورت گیرد. در پژوهش حاضر، محدودیت زمانی و محدودیت موضوعی از دیگر محدودیت‌ها بود. علاوه بر این، در این پژوهش محدودیت‌هایی وجود داشته که از کنترل محقق خارج بود. برخی از پاسخ‌گویان به ارائه اطلاعات تمایل نداشتند از سوی دیگر مشکلاتی در زمینه روش پرسشنامه ای وجود داشت که این مشکل از طریق سنجش روایی و پایایی و نیز آزمون پرسشنامه‌ها در جوامع مختلف تا حد بسیاری رفع شد. نتایج نشان داد اصلی‌ترین مجرای کارکنان مرکز منطقه ای برای به دست آوردن اطلاعات سلامت اینترنت و دوستان و آشنایان بوده است. در این راستا یافته‌های پژوهش محمودی و طاهری (۱۳۹۴) نیز نشان دهنده اهمیت اینترنت و دوستان و آشنایان در دسترسی افراد به اطلاعات سلامت است. همچنین یافته‌های پژوهش صدوقی، احمدی، گوهری و رنگرز جدی (۱۳۸۹)، الیس و همکاران (۲۰۱۲) و ها و لی (۲۰۱۱) نیز به اهمیت فناوری‌های اطلاعات و اینترنت در بازیابی اطلاعات سلامت اشاره داشته است. مجراهای به دست آوردن اطلاعات سلامت متنوع و مختلف است؛ ولی شاید یکی از دلایل استفاده بیشتر افراد از اینترنت برای دستیابی به اطلاعات سلامت دسترسی پذیری اینترنت در هر زمان و مکان، سهولت استفاده و وجود اطلاعات مختلف در سطوح متفاوت این رسانه باشد. یافته‌های پژوهش نشانگر آن است که مهارت‌های سواد اطلاعاتی و تمامی مؤلفه‌های آن در کارکنان شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی بالاتر از حد متوسط است. از بین مؤلفه‌های سواد اطلاعاتی نیز افراد بررسی شده بالاترین نمره را در مؤلفه مکان‌یابی و دست‌یابی به اطلاعات به دست آوردند. یافته‌های پژوهش محمودی و طاهری (۱۳۹۴) و مقدس، زاده، یمین فیروز و علی محمدی (۱۳۹۵) نیز بیانگر آن است که مهارت‌های سواد اطلاعاتی افراد بررسی شده در پژوهش‌های آنها بالاتر از حد متوسط است. همچنین نتایج بیانگر آن است که میزان سواد سلامت کارکنان بررسی شده بالاتر از حد متوسط است. در بین مؤلفه‌های سواد سلامت بیشترین میانگین مربوط به مهارت ارزیابی اطلاعات سلامت و کمترین میانگین نیز مربوط به دسترسی به اطلاعات سلامت است. یافته‌های پژوهش محمودی و طاهری (۱۳۹۴) نیز نشانگر آن است که مهارت‌های سواد سلامت دانشجویان در حد متوسط است. در مقابل، نتایج پژوهش جوادزاده و همکاران (۱۳۹۲) نشان داد که بیشتر بزرگسالان شهر اصفهان از سواد سلامت کافی برخوردار نبودند. این یافته‌ها نشانگر آن است که برخی از سطوح مختلف افراد جامعه از سطح سواد سلامت مطلوبی برخوردار نیستند. این افراد به آموزش‌هایی در این زمینه نیاز دارند تا بتوانند با کسب سواد سلامت کافی در راه ارتقای سلامت خود و اطرافیان گام بردارند.

افزون بر این نتایج پژوهش نشان داد که بین مهارت‌های سواد اطلاعاتی با سواد سلامت کارکنان رابطه معناداری وجود دارد همچنین مشخص شد بین سه مؤلفه راهبردهای جست‌وجوی اطلاعات، مکان‌یابی و دست‌یابی به اطلاعات و ارزیابی اطلاعات

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

از مؤلفه‌های سواد اطلاعاتی با سواد سلامت نیز رابطه معنادار است از سوی دیگر بین مهارت‌های سواد اطلاعاتی با سه مؤلفه از مؤلفه‌های سواد سلامت یعنی توانایی خواندن، تصمیم‌گیری و ارزیابی اطلاعات سلامت، رابطه مثبت و معناداری دیده شد. در این راستا، یافته‌های پژوهش محمودی و طاهری (۱۳۹۴) نیز بیانگر رابطه مثبت و معنادار بین سواد اطلاعاتی با سواد سلامت است. البته از آنجایی که استفاده از فناوری‌های اطلاعاتی و توانایی جست و جو در اینترنت، بخش مهمی از مهارت‌های سواد اطلاعاتی هستند شاید بتوان نتایج پژوهش، مختار مجید و فو (۲۰۰۶) را که بیانگر رابطه مثبت و معنادار بین مهارت‌های استفاده از فناوری و سواد سلامت است نیز هم راستا با یافته‌های پژوهش حاضر دانست همچنین یافته‌های پژوهش، صلحی جودمند و گوهری (۱۳۹۵)، عباسی (۱۳۹۳) و برگسما (۲۰۱۱) نیز نشان دهنده رابطه مثبت و معنادار بین مهارت‌های سواد رسانه ای با سواد سلامت است که به نوعی تأیید کننده یافته‌های پژوهش حاضر نیز هستند. در تبیین این مسئله می توان گفت، از آنجا که مهارت‌های سواد اطلاعاتی می تواند فرد را به فراگیر مستقل و مادام‌العمر تبدیل نماید، بدیهی است، این مهارت‌ها در تمامی جنبه‌های زندگی او تأثیر خواهد داشت. از سوی دیگر، با توجه به

در دسترس بودن بیشتر اطلاعات مربوط به سلامت از طریق اینترنت و وب سایت سازمان‌های بهداشتی و همچنین شبکه‌های اجتماعی مهارت‌های مکان یابی و جست و جوی اطلاعات که بخشی از مهارت‌های سواد اطلاعاتی است میتواند در به دست آوردن اطلاعات معتبر و کارآمد به جویندگان اطلاعات سلامت و بیماران کمک شایانی نماید لذا بر اساس یافته‌های پژوهش حاضر، مهارت‌های جست و جو، مکان یابی و دست یابی به اطلاعات و در نهایت ارزیابی اطلاعات از سوی افراد به عنوان بخش مهمی از مهارت‌های سواد اطلاعاتی میتواند تأثیر مثبت و معناداری بر مهارت‌های سواد اطلاعاتی آنها داشته باشد. یافته‌های پژوهش حاضر و همسویی آنها با نتایج پژوهش‌های مشابه نشان میدهد، فراگیری مهارت‌های سواد اطلاعاتی در افزایش سواد سلامت، به دست آوردن اطلاعات معتبر در زمینه مسائل بهداشتی، سلامت، افراد، ارزیابی تفسیر و استفاده درست از این اطلاعات بسیار ضروری است. از این رو، آموزش این مهارت‌ها به جامعه به ویژه کارکنان شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی، می تواند تأثیر چشمگیری در افزایش سطح سواد سلامت و ارتقای سلامت فردی آنها داشته باشد. از سوی دیگر، با توجه به نقش اطلاع رسانی این مرکز در جامعه کتابداران و افراد شاغل در این مرکز می توانند، این توانمندیها را به جامعه انتقال دهند و از طریق آموزش آنها به مراجعان نقش مؤثری در اعتلای سطح سواد اطلاعاتی و سواد سلامت جامعه ایفا نمایند بنابراین در راستای افزایش میزان مهارت‌های سواد اطلاعاتی و سواد سلامت افراد بررسی شده پیشنهاد میشود

۱. کارگاه‌های آموزش مهارت‌های سواد اطلاعاتی با استفاده از استادان علم اطلاعات و دانش‌شناسی برای کارکنان برگزار شود؛
۲. از کارکنان به ویژه کتابداران متخصص جهت شرکت در همایشها و کنفرانس‌های سواد اطلاعاتی در سطح ملی و بین‌المللی تشویق و حمایت شود؛
- کارگاه‌های تخصصی در زمینه مهارت‌های جست و جوی اطلاعات در وب برای کارکنان برگزار شود؛
۴. کارگاه‌های آموزش سواد سلامت برای کارکنان و حتی خانواده‌های آنها با همکاری مراکز بهداشتی و درمانی استان از جمله دانشگاه علوم پزشکی شیراز برگزار شود؛
۵. منابع معتبر ارائه دهنده اطلاعات سلامت شناسایی و این منابع از طریق انتشار بروشور، برگزاری کارگاه و غیره به کارکنان معرفی شود.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

فهرست منابع

- ۲- اسدی، غلامرضا (۱۳۹۳) رابطهٔ بین مهارت‌های سواد اطلاعاتی معلمان با انگیزش شغلی آنان: مطالعه موردی معلمان مقطع ابتدایی شهرستان ساری پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته علوم تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی، ساری.
- ۳- جوادزاده، همام الدین، شریفی راد غلامرضا رئیسی، مهنوش، توسلی الهه و رجعتی، فاطمه (۱۳۹۲). بررسی سواد سلامت بزرگسالان شهر اصفهان مجله تحقیقات نظام سلامت، ۵۹، ۵۴۰-۵۴۹
- ۴- حسن زاده محمد (۱۳۸۳) کاربرد مولفه های سواد اطلاعاتی در مدیریت دانش سازمانها مجموعه مقالات همایش سواد اطلاعاتی مشهد سازمان کتابخانه ها موزه ها و مرکز آستان قدس رضوی.
- ۵- صدوقی، فرحناز، احمدی، مریم گوهری محمودرضا و رنگرز جدی، فاطمه (۱۳۸۹). نقش سواد فناوری اطلاعات در سلامت فردی دیدگاه بیماران مدیریت سلامت، ۱۳(۴۰)، ۳۱-۴۰.
- ۶- صلحی، مهناز، جورمند، هانیه و گوهری، محمدرضا. (۱۳۹۵). تأثیر مداخله آموزشی سواد رسانه ای بر نگرش دانشجویان درباره مصرف خودسرانه مکملهای لاغری فصلنامه سواد سلامت، ۱(۱)، ۱۳-۲۴.
- ۷- طاووسی، محمود، حائری، مهریزی علی، اصغر، رفیعی فر، شهرام، سلیمانیان، آتوسا، سربندی، فاطمه، اردستانی، مناسادات، هاشمی اکرم و منتظری علی (۱۳۹۴) سنجش سواد سلامت بزرگسالان ایرانی ساکن شهرها: یک مطالعه ملی نشریه پایش، ۱۱(۱)، ۹۵-۱۰۲
- ۸- عباسی، زهرا. (۱۳۹۳) رابطهٔ سطح سواد رسانه ای و سواد سلامت دانشجویان در استفاده از اینترنت از دیدگاه دانشجویان دانشگاه تهران و دانشگاه علوم پزشکی (تهران) پایان نامه کارشناسی ارشد. رشته علوم ارتباطات دانشگاه علامه طباطبائی، تهران
- ۹- محمودی، حسن، و طاهری ابوالفضل (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین سواد اطلاعاتی و سواد سلامت در دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه فردوسی مشهد تعامل انسان و اطلاعات، ۲(۲)، ۳۱-۴۱.
- ۱۰- ملا خلیلی، حمیده، پای، احمد، شریفی راد، غلامرضا زارع فراشبندی، فیروزه و حسن زاده، اکبر. (۱۳۹۳). سواد سلامت بیماران بستری در بیمارستانهای آموزشی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان مدیریت اطلاعات، سلامت، ۱۱(۴)، ۴۶۴-۴۷۳
- ۱۱- مقدس زاده، حسن یمین، فیروز موسی و علی محمدی، خدیجه (۱۳۹۵). بررسی رابطهٔ مهارت‌های سواد اطلاعاتی با اثربخشی معلمان مطالعه موردی معلمان مقطع ابتدایی شهرستان ساری پژوهش نامه کتابداری و اطلاع رسانی، ۶(۱)، ۳۰۶-۳۲۰.
- ۱۲- منتظری، علی و همکاران (۱۳۹۳) طراحی و روان سنجی ابزار سنجش سواد سلامت جمعیت شهری ایران (۱۸ تا ۶۵ سال). فصلنامه پایش، ۱۳(۵)، ۵۸۹-۵۹۹
- 13- American Library Association Presidential Committee on Information Literacy. (1989). Final Report. Chicago: ALA.
- 14- Bennett, C. L. et al. (1998). Relation between literacy, race and stage of presentation among low-income patients with prostate cancer. J Clin Oncol, 16(9), 3101-3104. Bergsma, L. (2011). Media literacy and health promotion for adolescents. Journal of Media Literacy Education, 3(1), 25-28.
- 15- Ellis, J., Mullan, J., Worsley, A. & Pai, N. (2012). The role of health literacy and social networks in Arthritis patients' health information-seeking behavior: A qualitative study. International Journal of Family Medicine. Retrieved January 4, 2017 from: <https://www.hindawi.com/journals/ijfm/2012/397039/>
- 16- Ha, S. & Lee, J. (2011). Determinants of consumer-driven healthcare: Self-confidence in information search, health literacy, and trust in information sources. International Journal of Pharmaceutical and Healthcare Marketing, 5(1), 8-24.

- 17- Joseph, R., Fernandes, S., Hyers, L. & O'Brien, K. (2016). Health literacy: A cross- disciplinary study in American undergraduate college students. *Journal of Information Literacy*, 10(2), 26-39.
- 18- Lee, S. Y., Tsai, T. I., Tsai, Y. W. & Kuo, K. N. (2010). Health literacy, health status, and healthcare utilization of Taiwanese adults: Results from a national survey. *BMC Public Health*, 10, 614.
- 19- Mokhtar, I. A., Majid, S. & Foo, S. (2006). Using information technology to improve health information literacy in Singapore-An exploratory study. 10(12), 60-71. Reisi, M., Mostafavi, F., Hasanzadeh, A. & Sharifirad, G. H. (2011). The relationship between health literacy, health status and healthy behaviors among elderly in Isfahan. *J Health Sys Res*, 7(4), 469-470.
- 20- Schillinger, D. et al. (2002). Association of health literacy with diabetes outcomes. *JAMA*, 288(4), 475-482.
- 21- Yom-Tov, E., Marino, B., Pai, J., Harris, D. & Wolf, M. (2016). The effect of limited health literacy on how internet users learn about diabetes. *Journal of Health Communication*, 21(10), 1107-1114. Joseph, R., Fernandes, S., Hyers, L. & O'Brien, K. (2016). Health literacy: A cross-disciplinary study in American undergraduate college students. *Journal of Information Literacy*, 10(2), 26-39.
- 22- Lee, S. Y., Tsai, T. I., Tsai, Y. W. & Kuo, K. N. (2010). Health literacy, health status, and healthcare utilization of Taiwanese adults: Results from a national survey. *BMC Public Health*, 10, 614.
- 23- Mokhtar, I. A., Majid, S. & Foo, S. (2006). Using information technology to improve health information literacy in Singapore-An exploratory study. 10(12), 60-71. Reisi, M., Mostafavi, F., Hasanzadeh, A. & Sharifirad, G. H. (2011). The relationship between health literacy, health status and healthy behaviors among elderly in Isfahan. *J Health Sys Res*, 7(4), 469-470.
- 24- Schillinger, D. et al. (2002). Association of health literacy with diabetes outcomes. *JAMA*, 288(4), 475-482.
- 25- Yom-Tov, E., Marino, B., Pai, J., Harris, D. & Wolf, M. (2016). The effect of limited health literacy on how internet users learn about diabetes. *Journal of Health Communication*, 21(10), 1107-1114.